

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΟΔΥΣΣΕΙΑ)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Ραψωδία α, στίχοι 384-424

385	<p>Της αντιμίλησε όμως ο γνωστικός Τηλέμαχος: «Μητέρα μου, πώς θέλεις ν' αρνηθείς στον τιμημένο μας αοιδό χαρά να δίνει μ' ό,τι βάζει ο νους του; Φταίχτες δεν είναι οι αοιδοί· ο Δίας ίσως είναι ο αίτιος, που δίνει στους φιλόπουνους ανθρώπους ό,τι θελήσει εκείνος στον καθένα.</p>
390	<p>Δεν πρέπει η αγανάκτηση σ' αυτόν να πέφτει, που ψάλλει την κακή μοίρα των Δαναών. Ξέρεις, οι άνθρωποι τιμούν και προτιμούν εκείνο το τραγούδι που τους φαντάζει, ακούγοντας, το τελευταίο.</p>
395	<p>Θάρρος λοιπόν χρειάζεσαι και σφίξε την καρδιά σου να τ' ακούσεις· δεν ήταν μόνος ο Οδυσσεάς που χωρίστηκε στην Τροία από του νόστου του τη μέρα· κι άλλοι πολλοί, γενναίοι άντρες, κάθηκαν και πάνε.</p>
400	<p>Αλλά καλύτερα να πας στην κάμαρή σου, με τα δικά σου έργα απασχολήσου, τον αργαλειό, τη ρόκα⁶ δίνε στις παρακόρες εντολές, για να δουλεύουν με φροντίδα. Ο λόγος είναι μέλημα του αντρός, του καθενός, και περισσότερο δικό μου· σ' αυτό το σπίτι είμαι εγώ ο κυβερνήτης.⁷»</p>
405	<p>Κατάπληκτη η Πηνελόπη τότε τραβήχτηκε στην κάμαρή της, κρατώντας μέσα της τη συμβουλή του γιου της. Κι όταν ανέβηκε ψηλά στον θάλαμο, με τις ακόλουθες μαζί, έστησε θρήνο για τον Οδυσσεά, το ακριβό της ταίρι, ωστόσο η Αθηνά, τα μάτια λάμποντας, κλείνει τα βλέφαρά της, σταλάζοντας ύπνο γλυκό.</p>
410	<p>Την ίδιαν ώρα οι μνηστήρες, στον ίσκιο της μεγάλης αίθουσας, σήκωσαν ταραχή: όλοι τους κι ολοφάνερα κάνουν ευχή, μαζί της θέλουν να πλαγιάσουν στο κρεβάτι.</p>
415	<p>Τότε λοιπόν τον λόγο πήρε πρώτος ο συνετός Τηλέμαχος: «Μνηστήρες της μητέρας μου, που σας κατέχει υπεροψία και μέθη,⁸ προς το παρόν, στου δειπνου την απόλαυση ας δοθούμε, αλλά χωρίς φωνές· αλήθεια βρίσκω τόσο ωραίο να ακούει κανείς τον αοιδό μας, τέτοιος που είναι, θα 'λεγες η φωνή του μοιάζει με θεού.</p>
420	<p>Με το ξημέρωμα όμως καλώ τους πάντες να βρεθούμε στην αγορά για τη συνέλευση, όπου σκοπεύω να σας πω την απαγόρευσή μου απερίφραστα: έξω από το παλάτι πια· αλλού να ψάξετε έτοιμα τραπέζια· και στο εξής να σπαταλάτε δικά σας αγαθά, τα σπίτια μεταξύ σας συναλλάζοντας.</p>
424	<p>Ανίσως όμως και νομίζετε πως είναι συμφερότερο και πιο γενναίο, τα πλούτη ενός ανθρώπου να εξανεμίζονται έτσι ατιμώρητα, φάτε λοιπόν κι αρπάξτε· τότε κι εγώ θα υψώσω στους αθάνατους φωνή, άμποτε ο Δίας στην παρανομία αυτή να δώσει εκδίκηση· τότε, ως τώρα ατιμώρητοι, μέσα στο σπίτι, εδώ, θα βρείτε τον χαμό.⁹»</p>

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ερωτήσεις

1. Παρουσιάστε με δικά σας λόγια τις συμβουλές που δίνει ο Τηλέμαχος στην Πηνελόπη και τα επιχειρήματα με τα οποία υπερασπίζεται τον αιετό Φήμιο. (3 Μονάδες)

2. Ποια ήταν η αντίδραση της Πηνελόπης στα λόγια του Τηλέμαχου; Τι μπορεί να την ενόχλησε και τι να την ικανοποίησε στα λόγια του γιου της; (3 Μονάδες)

3. Χαρακτηρίστε τον Τηλέμαχο με βάση τον τρόπο που μιλάει στην Πηνελόπη και στους μνηστήρες. (3 Μονάδες)

4. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις σωστές λέξεις. (3 Μονάδες)

- Η Πηνελόπη, όταν εμφανίστηκε στην αίθουσα, συνοδευόταν από δύο _____.
- Όταν ανέβηκε η Πηνελόπη στο δωμάτιό της, άρχισε τον _____ για τον Οδυσσέα και η θεά _____ της έστειλε γλυκό ύπνο.
- Η _____ των κατοίκων της Ιθάκης γινόταν στην αγορά.
- Ο Τηλέμαχος θεωρεί ότι η φωνή του αιετού μοιάζει με τη φωνή ενός _____.

5. Σημειώστε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ). (3 Μονάδες)

- Ο Τηλέμαχος ανάγκασε τους μνηστήρες να φύγουν από το παλάτι, αμέσως μόλις τους μίλησε.
- Η Πηνελόπη θεωρεί ότι ο Οδυσσέας είναι σίγουρα νεκρός.
- Οι μνηστήρες αδιαφόρησαν για την παρουσία της Πηνελόπης στην αίθουσα.
- Ο Τηλέμαχος θεωρεί ότι οι γυναίκες έχουν δικαίωμα λόγου στις δημόσιες συγκεντρώσεις.

6. Εξηγήστε τι σημαίνουν οι παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις, γράφοντας μία συνώνυμη. (3 Μονάδες)

«σ' αυτό το σπίτι είμαι εγώ ο κυβερνήτης»: _____
«...ψάλλει την κακή μοίρα των Δαναών»: _____
«...δίνε στις παρακόρες εντολές, για να δουλεύουν με φροντίδα»: _____
«...τα πλούτη ενός ανθρώπου να εξανεμίζονται έτσι ατιμώρητα»: _____

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

7. Αντιστοιχίστε τα στοιχεία της στήλης Α΄ με τα σωστά στοιχεία της στήλης Β΄. (2 Μονάδες)

	Α΄
1	«τα μάτια λάμποντας»
2	«γνωστικός»
3	«τιμημένος»
4	«γενναίοι»

	Β΄
Α	αιδός
Β	Αθηνά
Γ	άνδρες
Δ	Τηλέμαχος